

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: LEPHEPHE I
SEPEDI FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER I

Nako: diiri tše 2½

100 meputso

HLOKOMELA

1. Lephephe le le na le matlakala a 15. Kgonthišiša gore matlakala a feletše.
 2. Araba dipotšišo ka moka ka Sepedi.
 3. Gore o tle o kgone go kgobela meputso, ngwala ka bothakga o be o beakanye dikarabo tša gago gabotse.
 4. Thoma potšišo ye nngwe le ye nngwe letlakaleng le lefsa.
-

KAROLO YA A TEKATLHALOGANYO**POTŠIŠO YA 1**

1.1 Badišiša temana ye gore o kgone go araba dipotšišo tša go e latela.

KGAOTŠO YA MOHLAGASE (*Load shedding*)

- 1 Tlhokego ye kaone ya ditirelo tša mohlagase ke tlhobaboroko nageng ya rena. ESKOM ke khamphani ya mmušo ya moemanoši wa ditirelo tša mohlagase ka mo nageng ya Afrika Borwa. Seo se ra gore ga go na le khamphani ye nngwe yeo e abago mohlagase go badudi ba naga ka ntle le yona. ESKOM e hlomilwe ka di 1 Matšhe 1923. Dinyakišišo di bolela gore toropo ya mathomo ya go ba le mabone mebileng ke toropo ya Kimberley, Lebowa la Kapa.
- 2 ESKOM e hlotla mohlagase wo montši ka malahla. Mengwageng ye mmalwa ya go feta ESKOM e ile ya thoma go dira maano a go oketša methopo ya go aba mohlagase ka go hloma Medupi "*power plant*" kua Lephallale le "*Kusile*" kua moepong wa malahla wa Witbank. Badudi ba naga ba ile ba ba le kholofelo ya gore mohla methopo ye mebedi ye e fetšwa go agwa mathata a bona a go kgaolelwa mohlagase a tla fela. Le mamohla wona wo badudi ba sa ile ntakana mpodule, go bona lehutšo le kaaka legonono. Mohlagase o sa kgaolwa go ya pele le pele.
- 3 Mafelelong a ngwaga wa 2019 badudi ba ile ba itemogela go kgaolwa ga mohlagase nako ye telele go feta dinako ka moka tšeo di kilego tša ba gona. Tlhokego ya mohlagase e tliša mathata a mantši maphelong a badudi ba naga. Maokelong balwetši bao ba swanetšego go dirwa opharešene go hlokega mohlagase go šomiša metšhene le difotelamoya tšeo di dirago gore mošomo wa dingaka o sepele ka thelelo. Go na le balwetši bao ba hlokago *oksijene* le metšhene ye mengwe ya go thekga maphelo a bona gomme metšhene yeo e šomiša mohlagase. Ge mohlagase o se gona go ra gore maphelo a balwetši ba mohuta wo a ba kotsing. Borakgwebo ba bantši ba a lahlegelwa ka ge dikgwebo tša bona di ema ge mohlagase o se gona. Dipankeng metšhene ya go amogela le go ntšha tšhelete ga e šome ge mohlagase o se gona. Dikaratšheng tša go tšhela peterolo le gona kgwebo e ema tsii! Ke mathata fela.
- 4 Bosenyi le bohodu bo ipha maatla ka ge badiri ba ditiro tša mohuta wo ba rata go di dira maswiswaneng. Sa go kweša bohloko kudu ke gore batho ba bantši ba naga ya rena ba phela ka mogolo wa kgwedi ka kgwedi gomme ba *patšeta* ka go rekela bana *dikhrosari* tša tekano ya kgwedi ba di bea ka *foritšhing*. Ge mohlagase o kgaolwa kgafetšakgafetša dijo tšeo di fetša di senyega, ba swanelwa ke go di lahla. Bana ba hloka dijo ba di lebeletše ka mahlo. Se sengwe gape ke gore ge mabone a se gona, *diropoto* ditoropong le makheišeneng ga di šome gomme dikotsi di golela godimo kudu. Batho ba bantši ba lahlegelwa ke maphelo ka lebaka leo. Bana ba sekolo ga ba kgone go bala ka tshwanelo ka ge ba sa kgone go bona gabotse ge go se na mabone.

5 Ka go le lengwe baetapele ba mmušo ba duletše go dira ditshepišo tšeo ba sa di phethagatšego. Badudi ba lla ka gore bonkgetheng ka nako ya dikgetho ba dira ditshepišo tšeo ba se nago le maano a go di phethagatša, nepo e le fela gore ba kgethwe. Ka morago ga moo, kabo ya ditirelo nkhonkho! Se ba se kgonetšego ke go šupana ka menwana. Mabarebare a re metšhene le didirišwa tša go hlotla mohlagase ke tša kgale, e sa le di hlongwa kgale ge mohlagase o thoma gomme ga se tša ka tša mpshafatšwa. Ka go le lengwe badudi ga ba na le kgahlego ya go kwa mathata, se segolo seo ba se nyakago ke go kwa tharollo ya mathata ao le go hwetša ditirelo tša motheo tša go kaonafatša maphelo a bona fela tuu!

[Boitlhamelo le inthanete]

- 1.1.1 Go tšwa temaneng ya 1 tsopola **lentšu** le tee leo le laetšago gore ESKOM ke khamphani yeo e se nago phadišano ya go aba mohlagase. (1)
- 1.1.2 Ngwala akronimi ya, 'ESKOM', ka botlalo. (1)
- 1.1.3 Na ESKOM e hlomilwe ka letšatši lefe, kgweding efe, ngwageng ofe? Ngwala leina la kgwedi yeo ka Sepedi. (2)
- 1.1.4 Na toropo ya mathomo yeo e bilego le mabone mebileng e profenseng efe? (1)
- 1.1.5 Go tšwa temaneng ya 2 mongwadi o hlaloša gore ESKOM e hlotla mohlagase wo montši ka malahla. Hlaloša kotsi ye e ka tlišwago ke mokgwa wo wa go hlotla mohlagase yeo e ka aparelago lefase ka bophara. Efa DINTLHA TŠE PEDI. (2)
- 1.1.6 Go tšwa temaneng ya 2 hlaloša lentšu le "medupi" gomme o be o fe kakanyo ya gago gore ke ka lebaka la eng ba file "*power plant*" ya Lephalale leina le. (2)
- 1.1.7 Go tšwa temaneng ya 2, tsopola lehlalosešagotee la lentšu le "mamohla". (1)
- 1.1.8 Hlaloša gore mongwadi o šupa eng ka mmolelwana wo "ntakana mpodule ..." wo o šomišitšwego temaneng ya 2. Kgetha karabo ya maleba ka mo tlase:
- A Badudi ga ba kgone go bona ka ge go se na mabone.
 B Badudi e sa le ba leta ga go na le seo se tšwelelago.
 C Mahlo a badudi a fahlilwe ke muši wa malahla. (1)
- 1.1.9 Akaretša temana ya 3 le 4 ka DINTLHA TŠE PEDI fela. (2)
- 1.1.10 Go tšwa temaneng ya 5 na mmolelwana wa gore; "baetapele ba mmušo ba duletše go dira ditshepišo tšeo ba sa di phethagatšego" ke ntlha go ba ke kgopolo? Thekga karabo ya gago. (1)

- 1.1.11 Go tšwa temaneng ya 5, tsopola leina la go tšweletša molaetša wa gore ga gona na selo. (1)
- 1.1.12 Go tšwa temaneng ya 5, hlaloša gore bothata bja tlhalelo ya mohlagase bo ka be bo hlolwa ke eng? (1)
- 1.1.13 Na o kwana le taba ya gore ditirelo tša mohlagase di abiwe ke khamphani ya mmušo fela, go se be le khamphani ye nngwe ya *praebete* ya go phadišana le ya mmušo? Thekga karabo ya gago ka DINTLHA TŠE PEDI fela. (2)
- 1.1.14 Ka ntle le malahla na mmušo o ka diriša eng go hlotla mohlagase? Efa DINTLHA TŠE PEDI. (2)
- 1.1.15 Go ya ka kgopolo ya gago, badudi ba naga ba na le maikarabelo afe go seketša mohlagase? Efa DINTLHA TŠE PEDI. (2)
- 1.2 Lebelela seswantšho se se latelago ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Ka ntle le go mpshafatša/risaekela ditšweletšwa, go bohlokwa go šomiša/go reka ditšweletšwa tšeo di nago le bophelo bjo botelele, tšeo di ka šomišwago gantši pele di ka lahlwa. Mohlala:

- Mabollelo a go swana le a "*mayonnaise*" a ka šomišwa gape go lokela malekere le dilwana tše dingwe.
- Dithaere tša koloi tša kgale di ka šomišwa gape go bjala matšoba, mehlašana le merogo ka gare.

- 1.2.1 Na bohlokwa bja go mpshafatša/risaekela ditšweletšwa ke bofe? Ngwala DINTLHA TŠE PEDI. (2)

- 1.2.2 Ngwala leadingwa LE TEE la setšweletšwa go tšwa seswantšhong seo mongwadi a laetšago gore se ka mpshafatšwa/risaekelwa. (1)
- 1.2.3 Na wena bjalo ka morutwana, o ka kgatha tema efe go thuša go mpshafatša/risaekela? (1)
- 1.2.4 Ka ntle le mehlala ye e ngwadilwego ka mo godimo, ngwala mehlala ya gago YE MEBEDI ya ditšweletšwa tšeo di ka šomišwago gape goba tša mpshafatšwa/risaekelwa. (2)
- 1.2.5 Na mohola wa mmala wo motala seswantšhong se ke ofe? (1)
- 1.2.6 Lentšu le "mehlašana" ke nyenyefatšo. Efa gore e tšweletša maikutlo afe.

Kgetha karabo ya maleba ka mo tlase:

- A Lerato
B Lenyatšo
C Kodutlo
D Kgegeo (1)

30 meputso

KAROLO YA B KAKARETŠO**POTŠIŠO YA 2**

Ḅadišiša temana ye e latelago ka šedi gomme o e akaretše ka DINTLHA TŠE ŠUPA mabapi le **bohlokwa bja polelo ya mmele**. Šomiša dintlha tšeo mafokong a gago. Nomora mafoko a gago 1–7. Kakaretšo ya gago e se fete mantšu a 80.

POLELO YA MMELE

Ngaka Xoliswa Mvoko, setsebi sa monagano, o re maikutlo a motho a hlalošwa ke ditiro tšeo sefahlego, seemo le mmele di di dirago. Ka mehla seo se diregago mmeleng goba sefahlegong sa motho, se ka bolela seo se diregago ntle le gore a se bolele. Gaetan Schid, setsebi sa polelo ya mmele, o re: "Polelo ya mmele ga se ya ngwalwa fase, gomme e swanetše go elwa hloko ka mehla."

Setsebi sa monagano sa Amerika, Amy Cuddy, o hlaloša gore polelo ya mmele e ama tsela yeo batho ba go bonago ka yona. Ebile e ka bontšha seo o se naganago gammogo le maikemišetšo a gago. E ka utulla maikutlo a motho ra bona lenyatšo le telelo ya gagwe ka go šošobanya sefahlego, go šišinya hlogo le go tomola mahlo.

Motho a ka bontšha kgahlego tabeng goba selong se se itšego ka go dumela ka hlogo goba ka go lebelela motho ka mahlong ka lethabo. E ka boela ya thuša go fetiša molaetša wa lerato, tumedišo le kwelobohloko ya motho gomme ya ama motho yo mongwe.

Polelo ya mmele e ka utulla maemo ao motho a ikhwetšago/ikhumanago a le go wona. Maamong a kotsi, o a tšhoga, o a thothomela, o a šošobana ebile o hema gabohloko, mafahla a a thibana.

[E amantšwe go tšwa go makasineng wa: *Bona*; Manthole 2017 letl. 83]

[10]

10 meputso

KAROLO YA C THETO**POTŠIŠO YA 3****SERETO SEO SE SA BONWAGO**

Lekodišiša setsopolwana sa ditemanatheto tše gore o tle o kgone go araba dipotšišo tša go di latela.

WENA LESOGANA – D. G. Mashabela

O be lesogana go ya go ile,
O be naledi serwaolong sa bophelo,
O tšhabeše la sefatanaga lebelo,
Mohlomongwe o tla ikhola go ya go ile. 4

O iphile serotholana ka monga'seloko o tsene,
Bangwe o tšame o tshepiša nyalo,
Ge e le nna ke le kgogwana'robala, ge e le nyalo
O sa le o ntshepiša, bjale ka bjangbotala o tsene. 8

O itira sehlalefi sa go hlalefa,
O itira therabolane ya go ja batho ka leleme,
Etšwe ya lekgaba le letalana tema o ka se e leme,
Gobane rena makgarebe re le tša'go digafa, 12

Swara bjalo o ikhole bophelong bja'go,
Fela tseba ka moso di tla go hwetša thaka tša'go 14

[Mashabela D. G: 1996: Letl. 78]

- 3.1 Na mohola wa mantšu a "O be" ao a šomišitšwego temanathetong ya 1, ke ofe? (1)
- 3.2 Laetša kelelathalo/entšampemente temanathetong ya 2 o be o fe mohola wa yona. (2)
- 3.3 Bontšha o be o hlaloše lenaneo la morumokwano temanathetong ya 2 le ya 3. (2)
- 3.4 Hlaloša maikutlo ao a tšweletšwago ke sereti temanathetong ya 3. (1)
- 3.5 Ke mohuta ofe wa sereto wo o utollwago ke sebopego sa sereto se? Efa lebaka go thekga karabo ya gago. (2)
- 3.6 Na wena ge o nagana, o bona o ka re masogana a go swana le leo le retwago mo seretong se a felela kae bophelong? Efa dintlha TŠE PEDI. (2)

[10]

POTŠIŠO YA 4**DIRETO TŠEO DI BONWEGO.**

4.1 Bala setsopolwa sa sereto se gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

Motsemollakoma – N. S. Puleng	
	
Ba tlile ka diphatšamaru le maselawatle, Bangwe dinao tša ba kuka tša ba goroša. Ba tlile ka dikoloyana le difatanaga, Bangwe ka metsekedi le ditimela,	4
Ba tshetše matsha le mawatle ba rutha, Ba nanoga ka matši le dithokgwa, Ba namela mebototo le meedi ka tshepo; Go bona lehutšo le kaaka legonono.	8
Ba tšwa khutlonne tša lefase, Mebotong ya khutšo ya boTranskei, Ba tšwa Taung gaMoletsane Lesotho, Bangwe masoding a bofanego a Batswana;	12
Ba tšwa boZambezi ba tshetše Limpopo, Ba tlile ka diketekete tša diketekete, Ba tšwa boPotokise Bodikela bja Afrika, Bangwe gae gaSekhukhune le gaMphahlele, Le kua Swatseng bangwe ba phutše.	16
Ba tlile ka ditlhologelo tša mehuta, <u>Bangwe ba šikere, bangwe ba ikgonere;</u> Ba kgabile mafulomatala Motsemollakoma, Ba phaletše naka' phala e llile, Ba tlogetše dirathana gae le diputswa.	20
Tshepo ke go hwetša dilatšatlalakang ...	23

[Direto tša Sesotho Sa Leboa: letl. 54]

- 4.1.1 Go tšwa go temanatheto ya 1, ke ka lebaka la eng moreti a kgethile go šomiša mantšu ao a kotofaditšwego? (2)
- 4.1.2 Laetša ka mo moreti a dirišitšego pheteletšo temathetong ya 1 ka gona. (2)
- 4.1.3 Tsopola mohlala wa tšhomišo ya tlogelo temanathetong ya 3 o be o ngwale mohola wa yona. (2)

4.1.4 Go tšwa mothalothetong wo o thaletšwego, tsopola mantšu ao a tšweletšago kganetšano ya dikgopolo. (1)

4.1.5 Hlaloša moko wa sereto se ka dintlha tše tharo.

Teori (1)

Dintlha (3)

(4)

4.2 Badišiša sereto se se latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo:

Kgakana tše – B. M. T. Makobe

Ke kgakana maphurollaphurolla mafego, 1

Ke kgakana maphaphasela matšobeng a lefase,
Getsola o bone gore di penapeniša nkukhuthwana bjang.

Se di tsepelele gobane di tla dira kudu, 4
Gobane tše di a makatša tše,
Di sa tšhabe ge di bona batsomi ba tšona.

A hleng di kgahla kudu kgakana tše, bathong! 8
Ke tla utswa a tšona mae,

A tle a phaphaše mo,
Gore mafotwana matšwamaeng,
Ke tle ke ithuele;
Gobane e feta nakwana go tabalaka, 12
Go tabalaka le melala le dithokgwathaba,
Ke tsoma, ke nyaka kgakana tše.

Kgakana tše di botsebotse tše,
Ge di kweletše kwena maru a kgothogile, 16
Sa tšona e le go ja ao a lemilwego,
Sa tšona e le mašupakamonwana, maragakamoletse,
Mosegare le bošego e le makatana le seipone.

Ka go se kgotsofatšwe ke selo, 20
Ge di eya mafulo,
Dintshela o tla kota bjang?

Ba re mohla o feletšwe le go totoša di a dira, 24
Ge di lebile magagabo lehumong pele mabonananeng,
Gobane e sa hlwele e le kgakana tša dithokgwathaba,
E le tša Sekgowa di nyaka **mabela' Sekgowa.** 26

[Direto tša Sesotho sa Leboa; Prof. D. M. Kgobe]

- 4.2.1 Na moreti o reta eng mo seretong se? (1)
- 4.2.2 Sekaseka ka fao sereti se atlegilego ka gona ka go diriša sekai/ tshwantšhišo seretong se. Tiišetša karabo ya gago ka go tsopola dintlha TŠE NNE fela go tšwa temathetong ya 1 le ya 2. (4)
- 4.2.3 Anke o hlaloše mothalotheo wo o thaletšwego mo temanathetong ya 3 gore o šupa eng ge o šomišitšwe ka tsela ye. (1)
- 4.2.4 Na moreti o šupa eng ka mantšu ao a kotofaditšwego mo temanathetong ya 4? (1)
- 4.2.5 Anke o tsopole methalotheo ye mebedi go tšwa temanathetong ya 3, yeo e hlalošago gore seretwa ga se nyake go dira selo, eupša se nyaka fela go ikgethela dilo di se tša di šomela. (2)

[20]**30 meputso**

KAROLO YA D THUTAPOLELO LE TIRIŠO YA POLELO

POTŠIŠO YA 5

5.1 Tsinkela papatšo ye e latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Na o nyaka go ba Mmasebotsana? O nyaka go swana le Zozibini Tunzi?

Šomiša setšweletšwa sa meriri sa "*Natural Hair*". "*Natural Hair*" se dira gore meriri ya gago ya tlhago e be le bophelo.

Meriri ya gago ya tlhago e tla ba boleta gomme gwa ba bonolo go e kama.

IKWE O NA LE BOITSHEPHO!

Šomiša setšweletšwa sa "*Natural Hair*"!

Se gona ka mabenkeleng.

Re ikgantšha ka ditšweletšwa tša Afrika Borwa!

[Ithanete le boithlamelo]

- 5.1.1 Na go bapatšwa eng mo papatšong ye? Kgetha karabo ya maleba ka mo tlase:
- A Phadišano ya boMmasebotsana wa Lefase.
 - B Phadišano ya meriri ya tlhago.
 - C Setšweletšwa sa meriri ya tlhago seo se bitšwago "*Natural Hair*".
 - D Zozibini Tunzi. (1)
- 5.1.2 Papatšo ye e sekametše kudu sehlopheng sefe sa batho? Kgetha karabo ya maleba ka mo tlase gomme o be o fe lebaka la karabo ya gago:
- A Bana le masea.
 - B Banna le bašemane.
 - C Basadi, makgarebe le basetsana.
 - D Bakgalabje le bakgekolo. (2)
- 5.1.3 Ke sekapolelo sefe seo se šomišitšwego lefokong leo le thaletšwego? Thekga karabo ya gago. (2)
- 5.1.4 Tsopola mohola O TEE wa setšweletšwa se go tšwa mo papatšong. (1)
- 5.1.5 Ngwala **mafokonolo a mabedi** ka lefokofoko le le latelago:
- "Meriri ya gago ya tlhago e tla ba boleta gomme gwa ba bonolo go o kama." (2)
- 5.1.6 Tsopola lefoko LE TEE leo mmapatši a le šomišitšego go thetsa/ goketša moreki ka lona. (1)
- 5.1.7 Hlaloša bohlokwa bja go reka ditšweletšwa tšeo di dirilwego ka mo nageng ya rena ya Afrika Borwa. (1)

5.2 Badišiša ditemana tše di latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

1	Mehlang ya kgale batho ba be ba phela metsaneng ye menyane, <u>yeo e bego e arogane gabotse</u> . Metsana ye e be e bušwa ke matona, ao e bego e le molomo le ditsebe tša kgoši. Ditaba tša pušo le tša ka moo setšhaba se phelago ka gona, kgoši o be a ekwa ka ona matona ao a gagwe.
2	Batho ba be ba iphelela ka khutšo ba hlompha melao le ditlwaelo tše di bego di beilwe. Melao e be e ba šireletša go efoga mathata a a bego a ka ba hlagela, bona le bana ba bona. Bana ba be ba hlompha melao ye, ba ekwa batswadi ba bona mme ba ena le tlhomphe ye e makatšago. Ge go bolelwa ka motswadi, go be go bolelwa ka motho yo mongwe le yo mongwe yo mogolo. Go be go se yo a ka itirelago boithatelo, a itšeela molao matsogong. Tšohle di be di sepela ka toka le ka molao mme bophelo bo le bose.
3	<u>Lehono dilo di fetogile, batho ba bantši ba phela metseng ye megolo ya ditoropo</u> . Bophelo bja metseng yeo e megolo ke bothata fela, mathata le matshwenyego ao a imelago maikutlo a motho. Mo metseng ye motho o phela ka mphufutšo wa phatla ya gagwe.

[Boithamelolo]

- 5.2.1 Kgetha mohlala wa tšhomišo ya lehlathi lefokong le le thaletšwego temaneng ya 1 gomme o be o ngwale gore ke la mohuta mang. (2)
- 5.2.2 Efa mohuta wa leina le "setšhaba" leo le šomišitšwego temaneng ya 1. (1)
- 5.2.3 Hlaloša phapano ya mantšu a a latelago go ya le ka mo a šomišitšwego temaneng ya 1:
- (a) Metsaneng.
- (b) Metsana. (2)
- 5.2.4 Lefokong le; "... kgoši o be a ekwa ka ona matona ao a **gagwe**", lentšu le le kotofaditšwego ke lerui. Itlhamele/ipopele lefoko le lengwe leo le tšweletšago tšhomišo ya lerui le: "**tša lena**". (1)
- 5.2.5 Ngwala lefoko le le latelago ka lebjale.
- "Batho ba be ba iphelela ka khutšo ba hlompha melao le ditlwaelo." (1)
- 5.2.6 Ngwalolla lefoko le le latelago gomme sebakeng sa lešupi le le kotofaditšwego, o ngwale lešupi la kgato ya bobedi.
- "Metsana **ye** e be e bušwa ke matona." (1)

- 5.2.7 Mo lefokong le; "Metsana ye e be e **bušwa** ke matona", lentšu le le kotofaditšwego le ngwadilwe ka tirwa. Ngwala lentšu le "**imela**" ka tirwa o be o le šomiše lefokong la gago go laetša kwešišo ya lona. (2)
- 5.2.8 Lentšu le "tšohle" lefokong le, "**Tšohle** di be di sepela ka toka le ka molao ..." ke lešalaohle. Šomiša lešalaohle le latelago lefokong la gago go laetša kwešišo ya lona: "**lohle**". (1)
- 5.2.9 Efa bontši bja lentšu le "phatla" leo le šomišitšwego temaneng ya mafelelo. (1)
- 5.2.10 Tsopola mohlala wa tšhomišo ya lebadi lefokong leo le thaletšwego temaneng ya 3. (1)
- 5.3 Lebedišiša seswantšho se sa ka tlase gore o tle o kgone go araba dipotšišo mabapi le sona.

[Ithanete le boithhamelo]

- 5.3.1 Tsopola mohlala wa tšhomišo ya lentiri go pudula ya B. (1)
- 5.3.2 Lentšu le "tlhokomela" leo le šomišitšwego puduleng ya B, le phošagetše go ya ka tšhomišo ya lona. Le ngwalolle ka tsela ya maleba. (1)
- 5.3.3 Lentšu le "Halala" go tšwa go pudula ya A, le šomišitšwe bjalo ka eng?

Kgetha karabo ya maleba ka mo tlase.

- A Leekiši
B Lediri
C Lelahlelwa
D Lehlathi

(1)

5.3.4 Tsopola mohlala wa tšhomišo ya lebopi la kganetšo go tšwa go pudula ya B. (1)

5.3.5 Ngwalolla lefoko le le latelago go tšwa puduleng ya A, ka polelotharedi: Tlatša dikgoba ka dikarabo tša maleba.

"Sekolo se tšwile a re ye phakeng re yo raloka le bagwera ba rena".

Thoma ka tsela ye:

Mosetsana o boditše ngwana wa gabo gore sekolo se tšwile (a) ... (3)
ye phakeng (b) ... yo raloka le bagwera ba (c) ... [30]

30 meputso

Palomoka: 100 meputso